

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare

Enheten för drogprevention
Mimmi Eriksson Tinghög

Datum

2021-11-30

Vårt ärendenummer

03391-2021

Ert ärendenummer

Ju2021/03004

Skärpta straff för brott i kriminella nätverk (SOU 2021:68)

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerad remiss och tillstyrker till stora delar utredningens förslag. Myndigheten har tidigare lyft behovet av en utvärdering av narkotikastrafflagen inklusive kriminaliseringen av eget bruk, och gör fortsatt bedömningen att det saknas kunskap för att kunna ta ställning till förslaget om att kriminalisera försök till innehav och annan befattning med narkotika som är avsett för eget bruk.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

Utredningen har haft i uppdrag att överväga straffrättsliga åtgärder mot brott i kriminella nätverk och att lämna förslag till ändringar i lagstiftningen som innebär en skärpt och mer effektiv straffrättslig reglering mot brott i kriminella nätverk.

I Folkhälsomyndighetens uppdrag ingår att bidra till att uppnå det folkhälsopolitiska målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Det finns kopplingar mellan brott i kriminella nätverk och folkhälsa och de föreslagna ändringarna kan leda till en ökad trygghet, och därmed bättre hälsa, om straffskärpningarna leder till att kriminella nätverk splittras och att allvarliga brott i offentliga miljöer och bostadsområden minskar. Otrygghet kan leda till allvarliga negativa effekter både hos individer och på samhällsnivå.

Utredningen konstaterar att det saknas empiriskt stöd för att strängare straff medför minskad brottslighet, men beskriver att när det handlar om planerade och kalkylerade kriminella gärningar kan man inte utesluta att straffskärpningar kan ha en betydelse för benägenheten att begå brott. Detta ser Folkhälsomyndigheten som en viktig utgångspunkt. Samtidigt löser inte straffskärpningar det långsiktiga problemet med gängbrottslighet och narkotikabrott utan det behövs ett ökat fokus på det förebyggande arbetet. Det handlar både om konkret brottsförebyggande arbete och ett mer folkhälsobaserat hälsofrämjande och förebyggande arbete. Detta

för att minska risken att unga börjar använda narkotika eller utvecklar narkotikarelaterade problem eller hamnar i kriminalitet.

Folkhälsomyndigheten har i tidigare regeringsuppdrag föreslagit att narkotikastrafflagen från 1988, som inkluderar kriminaliseringen av eget bruk bör utvärderas, för att se hur lagen påverkar narkotikaanvändningen och de sociala och medicinska skadeverkningarna. Det saknas kunskap om vilka konsekvenser, både positiva och negativa, som nuvarande narkotikalagstiftning har haft för narkotikabrukets och narkotikaskadornas utveckling – men även för att minska annan typ av brottslighet. Detta gäller framförallt de ringa narkotikabrotten avseende eget bruk av narkotika.

Ett av förslagen i utredningen innebär en kriminalisering av beställning av narkotika för eget bruk såsom ett försöksbrott. Försök till eget bruk undantas från kriminalisering, men genom att kriminalisera försök till innehav för eget bruk innebär detta ändå en straffskärpning gentemot handlingar begångna av personer som använder narkotika.

Mot bakgrunden att vi inte vet hur nuvarande narkotikastrafflag påverkar narkotikaanvändningen och de sociala och medicinska skadeverkningarna samt relaterad brottslighet, ser vi att mer kunskap behövs för att kunna ta ställning till nyttan eller riskerna med ytterligare kriminaliseringar relaterade till eget narkotikabruk. Utöver behovet av en översyn av narkotikastrafflagen anses förslaget inte tillräckligt väl motiverat och konsekvensanalys saknas.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Karin Tegmark Wisell. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Anna Bessö och Britta Björkholm, chefsjuristen Bitte Bråstad samt enhetschefen Joakim Strandberg deltagit. Utredare Mimmi Eriksson Tinghög har varit föredragande.

Folkhälsomyndigheten

Mimmi Eriksson Tinghög